

Maa-ainesten ottamisalueen valvonta

Ympäristölautakunta 17.09.2025
337/11.02.00/2025

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Sini Yli-Öyrä

Seloste ja perustelut: Ylöjärven ympäristölautakunta on 4.5.2010 § 103 myöntänyt maa-ainesluvan maa-ainesten ottamiseen Ylöjärven kaupungin Sontun kylään kiinteistöille 980-439-1-67 ja 980-439-2-193. Ottamisalue sijaitsee Kyröskoskentien varrella Vilpeenharjulla. Maa-aineslupa sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 15.2.2013. Lupa on siirretty alkuperäisiltä luvanhaltijoilta nykyiselle luvanhaltijalle Tampereen Autokuljetus Oy:lle ympäristölautakunnan päätöksellä 29.10.2013 § 142.

Maa-ainesten ottoluvan mukainen alue on vanhaa soranottoaluetta, jolla on toimittu jo ennen maa-aineslain voimaantuloa. Luvalla aluetta laajennettiin harjuun päin. Maa-ainesluvassa ottotoiminta jaettiin vanhan osan maisemointiin sekä ottamisalueen laajentamiseen.

Ottamisalue sijaitsee Vilpeenharjun 1-luokan pohjavesialueella varsinaisella muodostumisalueella. Maa-aineslain mukaiseen lupaa on sisällynyt pohjaveden pinnankorkeuden tarkkailua. Tulosten mukaan pohjavesi on ollut alueella korkeimmillaan tasossa +82,88 (vuonna 2014 tehty mittaus). Maanpinta pohjavesiputken kohdalla on tasossa +100,99. Lupaa on haettu siten, että ottamisen alin sallittu taso alueella on välillä +95,00-100,0 siten, että taso laskee loivasti pohjoiseen ja länteen. Lupamääräyksen 4 mukaan alin sallittu kaivutaso on +95 eikä maa-ainesten ottamista saa ulottaa 6 metriä lähemmäksi ylintä mitattua pohjavesipintaa.

Kiinteistö ei ole luvanhaltijan omistuksessa. Kiinteistön omistaja on ollut useasti ympäristönsuojeluun yhteydessä ottamisalueen valvonnasta ja ottorajojen ylityksistä. Luvanhaltija on pyydetty selvitys ottoalueen rajoista tammikuussa 2022 ja selvitys on saatu. 20.6.2022 pidetyn tarkastuksen perusteella on edellytetty vanhan ottoalueen jyrkkien rintausten aitaamista pysyvin aidoin. Samalla on todettu, että vanhan ottoalueen osalta ei ole syytä ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Muistioon on kirjattu, että uusi loppukatselmus tulee pyytää, kun aitaukset on tehty. Samalla tarkastetaan alueella istutettujen taimien tilanne.

Maa-aineslupapäätöksessä 4.5.2010 § 103 on edellytetty jyrkempien kuin 1:2 olevien luiskien pysyvää aitaamista. Määräystä on perusteltu sillä, että jyrkkien reunojen suojaaminen on tarpeen turvallisuuden takia. Luvanhaltija on hakenut muutosta jälkihoitomääräyksiin aitaamisvelvoitteesta poikkeamiseksi ja ympäristölautakunta on 11.12.2024 § 154 tehnyt päätöksen hakemuksesta. Lautakunta ei myöntänyt muutosta lupamääräykseen. Ympäristölautakunta on päätöksen perusteluissaan katsonut, että alueen turvallisuudesta ei voida varmistua ilman aitaamista eikä perusteita aitaamisesta luopumiselle siten ole. Aitaamisessa tulee huomioida, että aita on pyrittävä toteuttamaan mahdollisimman yhtenäisenä kokonaisuutena. Työt tulee suorittaa maastoa säästäten ja tarpeetonta puuston poistoa on vältettävä.

Luvanhaltija on ilmoittanut 5.5.2025, että luvassa edellytetty aita on rakennettu.

Ympäristönsuojelu on käynyt katsomassa aitaamisen tilanteen 1.9.2025 vanhan ottoalueen itäreunan osalta. Paikalla tehtyjen havaintojen perusteella aitaaminen on tehty itäreunalla pääosin riittävältä matkalta. Aita on vihreää muovipintaista verkkoa, joka on tuettu pystyyn kierretangoilla. Muutamassa kohdassa aita on tuettu köysin. Osa kierretangoista oli vinossa. Aita on myös paikoitellen painunut kasaan ja ainakin yhdessä kohdassa vaikutti, että aidan yli oli kiivetty. Aitaverkon korkeutta ei mitattu, mutta matalahkon korkeuden ja materiaalin joustavuuden takia jo tarkastushetkellä havaittiin aidan kunnon heikkenemistä.

Ylöjärven kaupunki on teettänyt alueelle kuvauksen ja mittaukset 24.9.2024. Kuvauksen perusteella viimeisimmällä ottamistoiminnan piirissä olleella alueella alin korkotaso on +99,2 (N2000). Kuvauksen perusteella länsipuolen luiskassa on ylitetty ottoalue. Alueen pohjoisen ottamisrajan arvioidaan kuvien perusteella vastaavan ottamisalueen luparajaa. Alueen koillis-/länsipuolella ottoalueen raja on ylitetty. Huolimatta ympäristölautakunnan vuoden 2010 päätöksen liitteenä olevan kartan yleispiirteisyydestä ja piirretyn rajan paksuudesta, voidaan kuitenkin todeta, että maa-aineslupan mukaista koillis- ja länsipuolen ottamisrajaa ei ole noudatettu.

Toimivalta: Hallintosääntö 121 §

Lisätietoja päätöksestä: ympäristöpäällikkö Sini Yli-Öyrä, p. 044 481 1402, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Oheismateriaali: Numeroimattomana oheismateriaalina
-Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunnan päätös 4.5.2010 § 103 ja liitekartta
-Kuvakooste alueen itäreunan aidoista
-Vilpeen korkokuva 24.9.2024

Esittelijä: Johtava rakennustarkastaja Johanna Venäläinen

Päätösehdotus: Ympäristölautakunta toteaa, että luvanhaltija on toiminnassaan ylittänyt maa-aineslupapäätöksessä 4.5.2010 § 103 määrätyt ottamisrajat. Lautakunta päättää kuulla sekä luvanhaltijaa ja maanomistajaa asiasta. Kuulemisessa osallisilla on mahdollisuus ottaa kantaa alueen ennallistamistarpeisiin sekä esittää mahdollisia muita vaatimuksia. Maa-aineslupan vastaisesta toiminnasta jätetään poliisille tutkintapyyntö. Lisäksi ympäristölautakunta katsoo, että aitaamista ei katsota hyväksytysti suoritetuksi. Joustava matalahko verkkoaita ei ole lupapäätöksen tarkoittama pysyvä aita. Luvanhaltijan tulee asentaa alueelle aita, joka kestää säärasitusta, on riittävän korkea estääkseen aidan yli astumisen sekä tarpeeksi tukeva varmistamaan alueella liikkuvien turvallisuuden.

Päätöksen perustelut:

Ennen lopullisen ratkaisun tekemistä mahdollisista alueen ennallistamiseen liittyvistä toimista, varaa lautakunta luvanhaltijalle ja maanomistajalle mahdollisuuden esittää mielipiteensä ennallistamistarpeesta. Kuulemisen yhteydessä on mahdollista esittää myös muita alueeseen kohdistuvia vaatimuksia.

Ottoalueen ylityksestä tehdään poliisille esitutkintapyyntö. Huolimatta siitä, että alueelta ei ole otettu kaupallisesti maa-aineksia sitten vuoden 2020, ei toiminta-alueella ole kokonaisuudessaan vielä loppunut eikä jälkihoitovelvoitteita ole katsottu tarkastuksella hyväksytysti suoritetuksi. Maa-ainesten ottaminen on

luvanhaltijan ydinliiketoimintaa, jolloin heillä on ollut korostunut velvollisuus tuntea maa-ainesten ottamista koskevat säännökset ja lupamääräysten asettamat vaatimukset.

Alueelle rakennettu aita ei riittävällä tavalla takaa alueella liikkuvien turvallisuutta. Huolimatta siitä, että alkuperäisessä luvassa ei ollut tarkemmin määritelty aidan ominaisuuksia, on luvanhaltijan tullut ymmärtää, että turvallisuussyistä vaaditulta aidalta edellytetään tukevuutta, riittävää korkeutta sekä kohtuullista ajallista kestävyyttä. Aidan tarkoituksena on estää pääsy jyrkille luiskaosuuksille. Tavanomaisesti maa-ainesten ottamisalueilla käytetään esimerkiksi ns. hirviaitaa tai muuta teräsverkkoaitaa pysyvässä aitaamisessa.

Päätös: